

แผนยุทธศาสตร์การดำเนินงาน

ปี 2551 — 2554

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

คณะกรรมการสถาบันฯ เห็นชอบเมื่อวันที่ 30 มิ.ย. 2551

**สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์**

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
1. วิสัยทัศน์	1
2. ทิศทางการดำเนินงาน	1
3. การดำเนินงานตามภารกิจขององค์กร	1
ส่วนที่ 2 ที่มาของการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์และความเชื่อมโยงของนโยบายสำคัญ	3
1. ที่มาของการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์	3
2. ความเชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายระดับชาติ	4
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด (SWOT) ของชุมชนและองค์กร	6
1. จุดแข็ง จุดอ่อน	6
2. โอกาส ข้อจำกัด	7
ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์และแนวทางสำคัญ	8
1. ยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ 4 ปี	8
2. ทิศทางสำคัญในการดำเนินงาน	8
3. กลยุทธ์ในการดำเนินงาน	8
4. แนวทางสำคัญ	10
ส่วนที่ 5 แผนงานและเป้าหมาย	12
1. แผนงานสำคัญและเป้าหมาย ปี 2551	12
2. แผนงานสำคัญและเป้าหมาย ปี 2552 - 2554	14
ส่วนที่ 6 การแปลงแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ	20

ส่วนที่ 1 : บทนำ

1. วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรของประชาชนที่มุ่งสร้างความเข้มแข็งของสังคมจากฐานราก ด้วยพลังองค์กรชุมชนและประชาสังคม

2. ทิศทางการดำเนินงาน

ขยายฐานและเชื่อมโยงการพัฒนาของขบวนการชุมชนและภาคีพัฒนา ร่วมเป็นหุ้นส่วนการสร้าง ความเข้มแข็งมั่นคงของชุมชนและสังคม

3. การดำเนินงานตามภารกิจขององค์กร

ภารกิจตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2543 : กำหนดให้สถาบันมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การพัฒนาอาชีพ การเพิ่มรายได้ การพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนทั้งใน เมืองและชนบท โดยยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวมหรือบูรณาการและหลักการ พัฒนาที่สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมเป็นแนวทางสำคัญ ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างความ เข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคม
- 2) สนับสนุนและให้การช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กร ชุมชน
- 3) สนับสนุนและให้การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กร ชุมชน ตลอดจนประสานงานการสนับสนุนและให้การช่วยเหลือดังกล่าวจาก หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
- 4) ส่งเสริมและสนับสนุนและสร้างความร่วมมือขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กร ชุมชน ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

ภารกิจตามนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง :

- 1) การแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจน
- 2) การพัฒนาความมั่นคงในการอยู่อาศัยในเมืองของชุมชนผู้มีรายได้น้อย
- 3) การแก้ปัญหาที่ดินทำกิน
- 4) การฟื้นฟูชุมชนที่ประสบภัยพิบัติ
- 5) การพัฒนาในสามจังหวัดภาคใต้
- 6) พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน
- 7) พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม

ส่วนที่ 2 : ที่มาของการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ และความเชื่อมโยงของนโยบายสำคัญ

1. ที่มาของการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

- 1) วิสัยทัศน์และภารกิจ พอช.
- 2) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550
- 3) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10
- 4) นโยบายรัฐบาล
- 5) แผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2551 – 2554
- 6) ทิศทางและยุทธศาสตร์ของเครือข่ายองค์กรชุมชนจากการสัมมนา :
 - การสัมมนาแผนงานและยุทธศาสตร์ของขบวนการชุมชนในช่วง 3 ปี พ.ศ. 2551-2553 (วันที่ 27 – 28 กันยายน 2550)
 - การจัดงานมหกรรม “วิถีพลังไท สร้างชุมชนเข้มแข็ง” เฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา (วันที่ 13-17 พฤศจิกายน 2550)
 - การประชุมเครือข่ายองค์กรชุมชน ประจำปี 2551 (วันที่ 19-20 มีนาคม 2551)
- 7) ทิศทางและยุทธศาสตร์ของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนจากการสัมมนา :
 - การสัมมนาจัดทำแผนยุทธศาสตร์ พอช. ของเจ้าหน้าที่ (วันที่ 12-14 ธันวาคม 2550)
 - การสัมมนายุทธศาสตร์การดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ปี 2551 - 2554 ของคณะกรรมการสถาบันฯ (วันที่ 30 เมษายน 2551)
 - การสัมมนาคณะผู้บริหาร พอช. (วันที่ 23 -24 พฤษภาคม 2551)
- 8) แผนปฏิบัติการสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นทั่วประเทศใน 3 ปี (ปี 2550 – 2552)
- 9) แผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาชุมชนแออัด “โครงการบ้านมั่นคง” ปี 2550- 2554

2. ความเชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายระดับชาติ

○ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

- ชุมชนมีสิทธิในการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน
- การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายและวางแผนระดับชาติ ท้องถิ่น จัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง
- การจัดสวัสดิการ การสงเคราะห์และจัดสวัสดิการครอบครัวและชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

○ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10

- การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ
- การพัฒนาบนพื้นฐานความหลากหลายทางชีวภาพและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

○ นโยบายรัฐบาล

- นโยบายเร่งด่วน
 - แก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
 - สร้างโอกาสให้ประชาชนได้มีที่อยู่อาศัยอย่างทั่วถึง
 - วางระบบการถือครองที่ดินและกำหนดแนวเขตการใช้ที่ดิน
- นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต
 - สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต
 - สร้างหลักประกันความมั่นคงและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
 - สร้างสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ในสังคมเมือง
- นโยบายการบริหารจัดการที่ดี

ในส่วนของแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2551 – 2554 จะประกอบด้วย

1. นโยบายการฟื้นฟูความมั่นคงของประเทศ (เรื่องเร่งด่วน)
 - 1.1 แก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
 - 1.2 สร้างโอกาสให้ประชาชนได้มีที่อยู่อาศัยอย่างทั่วถึง
 - 1.3 วางระบบการถือครองที่ดินและกำหนดแนวเขตการใช้ที่ดินให้ทั่วถึงและเป็นธรรม

2. นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต
 - 2.1 ความมั่นคงของชีวิตและสังคม
3. นโยบายการบริหารจัดการที่ดี
 - 3.1 สนับสนุนความเข้มแข็งภาคประชาชน โดยการสร้างเครือข่ายกลไกการตรวจสอบของภาคประชาชน
 - 3.2 สนับสนุนกระบวนการจัดทำแผนชุมชนให้มีประสิทธิภาพและสามารถเชื่อมโยงกับแผน อปท. และแผนจังหวัดเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน

ส่วนที่ 3 : การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด (SWOT) ของชุมชนและองค์กร

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>ชุมชน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ขบวนการชุมชนกว้างขวาง ครอบคลุมและหลากหลาย 2) ทักษะความสามารถของขบวนการชุมชน 3) มีบทบาทสำคัญในการบริหารและกระบวนการทำงานทุกระดับ 4) มีการเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรชุมชนทั้งเชิงพื้นที่และเชิงนโยบาย 5) มีตัวอย่าง Model รูปแบบ รูปธรรมที่สามารถนำไปใช้ได้ <p>พอช.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) เป็นหน่วยงานรัฐที่สามารถเชื่อมโยงขบวนการชุมชนกับระดับนโยบายและหน่วยงาน 2) การประสานในพื้นที่กลุ่มต่าง ๆ มีแนวทางการทำงานที่เชื่อมประสานกับภาคีหลายฝ่าย ทั้งองค์กรเอกชน ภาครัฐ ภาควิชาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชนและต่างประเทศ 3) พอช. มีการบริหารการเงินและกองทุน ซึ่งสามารถสนับสนุนการพัฒนาชุมชนได้อย่างยืดหยุ่นสอดคล้องกับชุมชน 4) พอช. ได้รับการยอมรับในแนวทางการทำงานพัฒนาที่เน้นชุมชนและประชาชนเป็นแกนหลัก 5) บุคลากร พอช. มีความมุ่งมั่น มีความเชื่อมั่นในแนวทางการทำงานพัฒนาที่ชุมชนเป็นแกนหลัก 6) มีโครงสร้างและวัฒนธรรมที่กระจายโดยชุมชน และท้องถิ่นมีส่วนร่วม 	<ol style="list-style-type: none"> 1) การพัฒนาความสามารถของเจ้าหน้าที่ไม่ทันการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและขบวนการชุมชน 2) การพัฒนาระบบข้อมูลและตัวชี้วัดผลงาน (KPI) เชิงคุณภาพ เพื่อใช้ในการทำงานยังไม่ครอบคลุมและต้องใช้ระยะเวลาในการวัดผล 3) การแปรแนวคิดและนโยบายสู่การปฏิบัติยังไม่ครอบคลุม เนื่องจากเกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก หลากหลายและกว้างขวาง 4) เงินกองทุน พอช. เพื่อใช้สนับสนุนสินเชื่อบ้านมั่นคงมีจำนวนจำกัด ไม่สามารถตอบสนองความต้องการตามเป้าหมายได้ 5) การสร้างความเข้าใจกับสาธารณะและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องถึงความสำคัญและแนวทางการพัฒนาที่ชุมชนเป็นแกนหลัก 6) ขบวนการมีขนาดใหญ่ทำให้ถูกโจมตีทางการเมืองโดยองค์กรชุมชนต่าง ๆ ได้ง่าย

โอกาส	ข้อจำกัด
<p>1) รัฐธรรมนูญ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 และนโยบายรัฐบาลสนับสนุนบทบาทและความสำคัญของชุมชน</p> <p>2) การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและการพัฒนาแบบบูรณาการ โดยมีพื้นที่เป็นตัวตั้งและท้องถิ่นเป็นหลัก</p> <p>3) พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน</p> <p>4) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับวิถีชีวิตและแนวทางการพัฒนาของชุมชน</p> <p>5) ภูมิปัญญา องค์ความรู้และความสำเร็จของชุมชนที่สั่งสมเป็นที่ยอมรับมากขึ้นเป็นลำดับ</p> <p>6) ภาคีพัฒนาที่สนับสนุนงานขบวนชุมชนมีจำนวนมากขึ้น</p> <p>7) กระแสการพัฒนาระดับนานาชาติหนุนเสริมการทำงานพัฒนาตามแนวทางของ พอช. เช่น การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ความมั่นคงในการอยู่อาศัย</p>	<p>1) นโยบายที่ต้องการผลเชิงปริมาณอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง</p> <p>2) การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง</p> <p>3) กระบวนการงบประมาณรายปีและการใช้งบประมาณที่ยังไม่สอดคล้องกับวิถีการพัฒนาของชุมชน</p> <p>4) ความแตกต่างทางความคิด แนวคิดการทำงาน วิธีการ ระบบงานและบทบาทของหน่วยงานฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาชุมชน</p> <p>5) การเชื่อมโยงกับสถาบันการเงินในเรื่องการสนับสนุนสินเชื่อให้แก่ชุมชน</p> <p>6) ความเข้าใจและการสนับสนุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>7) สถานการณ์การเมืองไม่นิ่ง ขาดความต่อเนื่องของนโยบาย</p> <p>8) ระบบโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่ส่งผลต่อชุมชน การใช้จ่ายเงินเป็นกลไกสำคัญในการจัดการ</p> <p>9) ความซ้ำซ้อนของกฎหมายที่มีในหน่วยงานต่าง ๆ</p>

ส่วนที่ 4 : ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์และ แนวทางสำคัญ

1. ยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ 4 ปี (พ.ศ. 2551 - 2554) มีสาระสำคัญดังนี้

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์
1) การสนับสนุนการพัฒนาของชุมชน	ชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองบนพื้นฐาน ทุนภายในและภายนอกอย่างสมดุลตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียง
2) การสนับสนุนการพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ขององค์กรและชุมชน	ระบบการบริหารจัดการขององค์กรและชุมชน มีความพร้อมสามารถรองรับและสนับสนุน งานขององค์กรและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทิศทางสำคัญในการดำเนินงาน

การสนับสนุนการพัฒนาชุมชน โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในลักษณะบูรณาการงาน
ประเด็นพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ชุมชน “การฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่น” และสนับสนุนส่งเสริมให้
สภาองค์กรชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงขบวนการพัฒนาของชุมชน หน่วยงานและ
ภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ครอบคลุมประเด็นงานพัฒนาต่าง ๆ ในพื้นที่

3. กลยุทธ์ในการดำเนินงาน

การเน้นพื้นที่เป็นตัวตั้ง โดยมีพื้นที่ระดับปฏิบัติการ คือ ระดับตำบล มีสภาองค์กรชุมชน
ระดับตำบลเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงชุมชน การพัฒนาต่าง ๆ กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
โดยในระดับจังหวัดเป็นการเชื่อมโยงสภาองค์กรชุมชนระดับตำบลสู่สภาองค์กรชุมชนจังหวัด

1) พื้นที่ระดับปฏิบัติการ : ระดับตำบล

- 1.1) มีสภาองค์กรชุมชนตำบลที่เชื่อมโยงระบบอื่นได้และมีแผนการพัฒนาตำบลของ
ตนเอง รวมทั้งสร้างดุลการพัฒนา
- 1.2) เชื่อมโยงและสร้างเครือข่ายพัฒนาให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านในตำบล
- 1.3) ใช้สภาองค์กรชุมชนเปิดพื้นที่ประสานเชื่อมโยงการทำงานกับองค์กรท้องถิ่น
หน่วยงานต่าง ๆ อบต. / กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อสนับสนุนการทำงานของ
ชุมชนในพื้นที่

- 1.4) มีแผนงานครอบคลุมทุกเรื่อง มีเป้าหมาย ตัวชี้วัด ข้อมูล กลไก โดยมีคน/กลุ่มเข้าร่วมไม่น้อยกว่า 80%
- 1.5) สนับสนุนให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมคิด ร่วมจัดการในด้านต่าง ๆ ปฏิรูปที่ดิน/ทรัพยากร/คน/ความรู้/เงิน เศรษฐกิจ
- 2) การสนับสนุนขบวนชุมชนระดับจังหวัด : สนับสนุนการมีสภาองค์กรชุมชนระดับจังหวัดที่เชื่อมโยงจากสภาองค์กรชุมชนระดับตำบล มีแผนจังหวัดของขบวนชุมชนเป็นที่ยอมรับและเชื่อมโยงกับระบบงบประมาณของจังหวัด
 - 2.1) ยกกระตือรือร้นการขับเคลื่อนงานของขบวนจังหวัด โดยสนับสนุนการมีเวทีและกลไกเพื่อสะท้อนปัญหาของสภาองค์กรชุมชน ความต้องการของขบวนชุมชนและบูรณาการทำงานร่วมกับภาคีต่าง ๆ ในระดับจังหวัด
 - 2.2) ใช้สภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นตัวตั้ง เพื่อให้ได้แผน/ยุทธศาสตร์ของขบวนเชิงรุกครอบคลุมทุกพื้นที่ในจังหวัด
 - 2.3) มีข้อมูล ตัวชี้วัดและระบบการรายงานผลของตนเอง
 - 2.4) มีกลไกการทำงานของขบวนชุมชนที่เชื่อมโยงต่อเนื่องทุกพื้นที่/ทุกประเด็น
- 3) กระบวนการพัฒนาในเขต/เมือง/เทศบาล
 - 3.1) ใช้กระบวนการบ้านมั่นคง เพื่อแก้ปัญหาชุมชนแออัดอย่างเป็นระบบทั้งเมือง เกิดการพัฒนาเชิงกายภาพควบคู่กับการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมของชุมชน
 - 3.2) เกิดการพัฒนาชุมชนเมืองทั้งระบบนำไปสู่การวางแผนและพัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่
 - 3.3) เกิดสภาองค์กรชุมชนเมือง
- 4) ให้ขบวนชุมชน/ระบบต่าง ๆ ที่มีอยู่เป็นผู้ขยายการพัฒนา ทั้งเป้าหมายเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพให้ครอบคลุมพื้นที่และงานประเด็นอย่างกว้างขวาง
- 5) หนุนเสริมการจัดทำข้อมูล ตัวชี้วัด คุณภาพขององค์กรชุมชน พัฒนาคน กลไกสร้างการเรียนรู้/ความรู้ การติดตามรายงานผลและการประเมินผล ตลอดจนการประสานงานสร้างความสัมพันธ์ของขบวนชุมชนกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. แนวทางสำคัญ

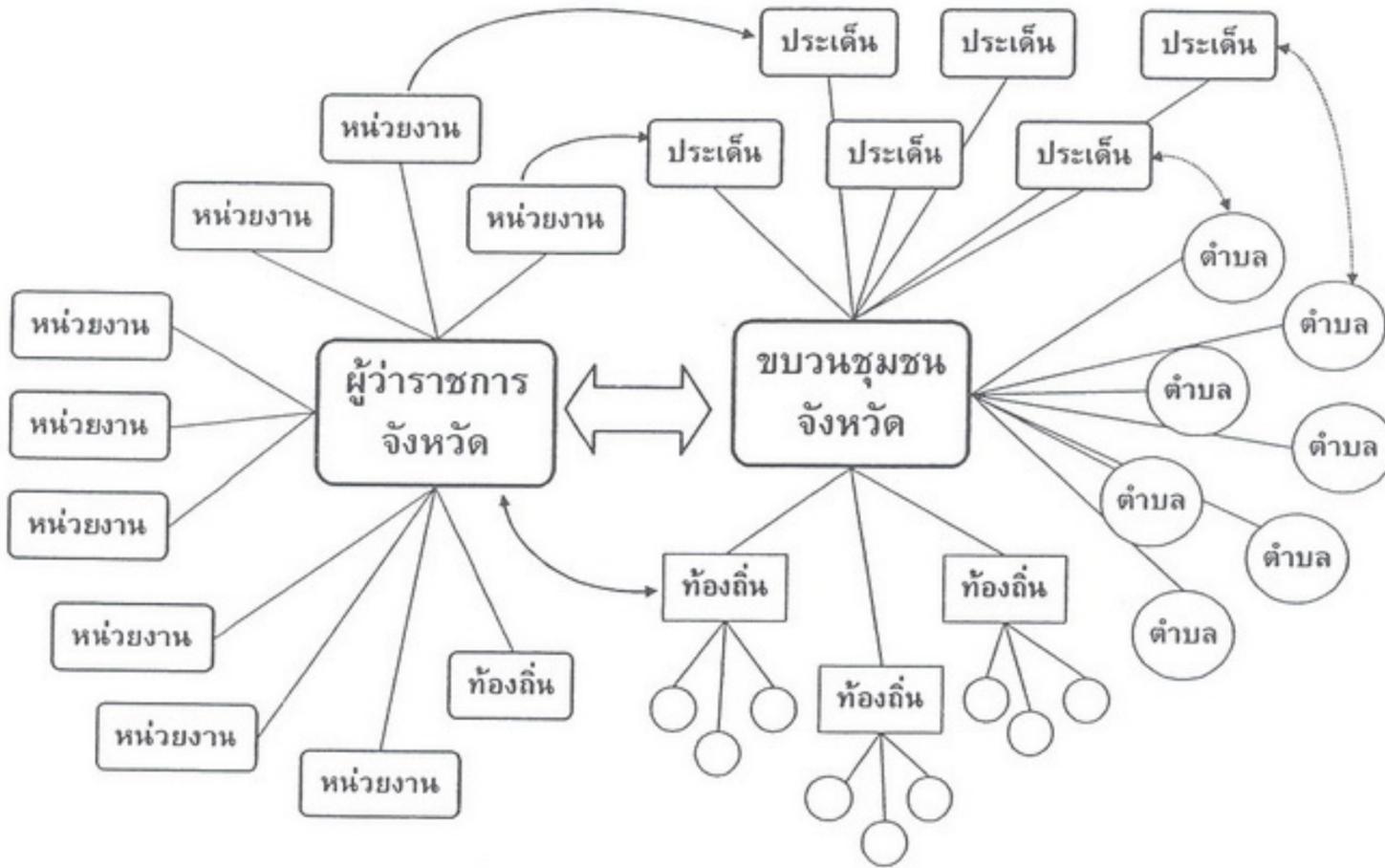
ปี 2551 - 2552
<ul style="list-style-type: none"> ● เน้นการพัฒนาเชิงคุณภาพ เพื่อสร้างรูปธรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งผลขยายต่อเชิงปริมาณให้ครอบคลุมทั้งชุมชนในระยะต่อไป ● สนับสนุนการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชนทั้งระดับตำบลและจังหวัด โดยประสานงานกับทุกภาคส่วน เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการเชื่อมโยงขบวนการทำงานที่หลากหลายในพื้นที่และเชื่อมโยงกับท้องถิ่นและภาคส่วนต่าง ๆ ● ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดแผนของชุมชนในทุกระดับ ตั้งแต่หมู่บ้านตำบลและจังหวัดใน 76 จังหวัด ● พัฒนาระบบข้อมูลและตัวชี้วัดด้านต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดทำแผนงานและบริหารจัดการ ● พัฒนาความรู้/ความสามารถและเพิ่มศักยภาพของคน/กลไกในทุกกระดับ

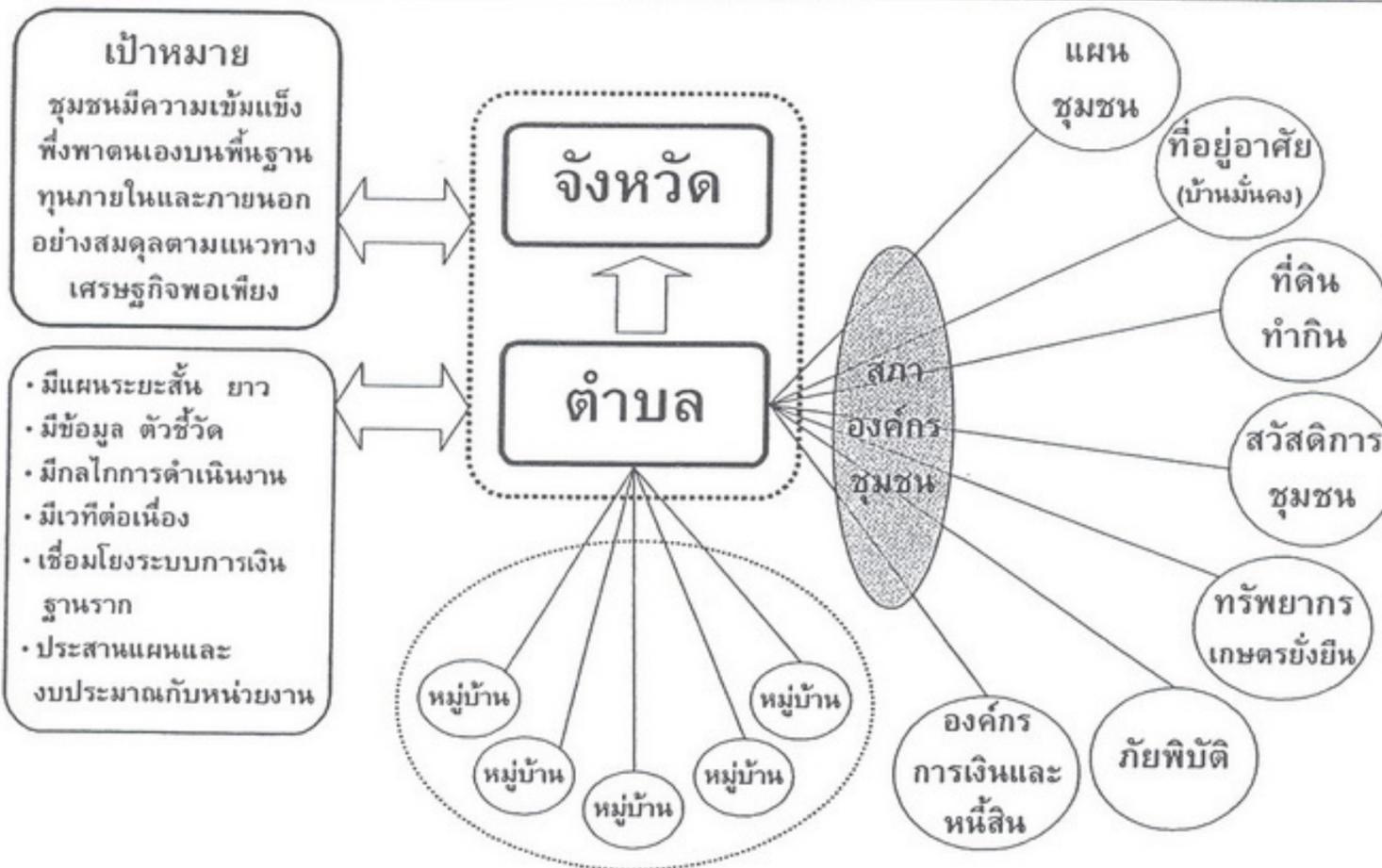
ปี 2553 -2554
<ul style="list-style-type: none"> ● เชื่อมโยงสภาองค์กรชุมชนตำบลสู่สภาองค์กรชุมชนจังหวัด เกิดแผนของชุมชนสู่ระดับท้องถิ่นและนโยบาย อาทิเช่น แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 และแผนกระทรวงฯ หน่วยงานต่าง ๆ ● สนับสนุนการพัฒนาสภาองค์กรชุมชนและกลไกการทำงานร่วมระดับจังหวัด ● สนับสนุนให้แผนของชุมชนเป็นแผนพัฒนาของหน่วยงานภายในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การสนับสนุนงานพัฒนาชุมชนระดับจังหวัด

การสนับสนุนงานพัฒนาชุมชนระดับตำบล

ส่วนที่ 5 : แผนงานและเป้าหมาย

1. แผนงานสำคัญและเป้าหมาย ปี 2551

แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด
1. การสนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ชุมชน 1.1 การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ระดับตำบล/จังหวัด 1.2 โครงการพัฒนาตามงานประเด็น <ul style="list-style-type: none"> • ทรัพยากรธรรมชาติ • สวัสดิการชุมชน • ภัยพิบัติ 	(1) เกิดแผนยุทธศาสตร์จังหวัด 69 จังหวัดและแผนการฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล 1,100 ตำบล (2) เกิดการฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่นตามประเด็นพัฒนา <ul style="list-style-type: none"> - สวัสดิการชุมชน 3,000 ตำบล - ป่าชุมชน 83 ตำบลและลุ่มน้ำ 100 ตำบล/ลุ่มน้ำ - ภัยพิบัติ 560 ตำบล (3) พัฒนาระบบข้อมูลของพื้นที่และงานประเด็นเป็นการจัดการข้อมูลโดยชุมชน 100 ตำบล
2. การเพิ่มขีดความสามารถของขบวนองค์กรชุมชน 2.1 สภาองค์กรชุมชน 2.2 แผนชุมชน 2.3 รับรองสถานภาพองค์กรชุมชน 2.4 การบริหารจัดการที่ดี 2.5 การพัฒนาเครือข่าย/กลไก/ผู้นำ/เยาวชน/สตรี	(1) เกิดสภาองค์กรชุมชนในพื้นที่รูปธรรม 180 ตำบลและขยายผล 1,000 ตำบล (2) รับรองสถานภาพองค์กรชุมชนใน 1,000 ตำบล 29,500 องค์กร (3) พัฒนาแกนนำชุมชน 16,000 คน (4) แกนนำพัฒนาขบวนองค์กรชุมชนในการกำกับดูแลและตรวจสอบตนเอง 2,100 คน
3. การพัฒนาระบบการเงินและทุนชุมชน 3.1 การบูรณาการทุนชุมชน 3.2 การพัฒนาองค์กรการเงิน/แก้ปัญหาหนี้ 3.3 การพัฒนาระบบสินเชื่อ	(1) บูรณาการทุนชุมชนระดับตำบลสู่การจัดการทุน 230 ตำบล (2) เกิดการติดตามและฟื้นฟูคุณภาพองค์กรชุมชนผู้ใช้สินเชื่อ 500 องค์กร
4. การพัฒนาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของชุมชน 4.1 โครงการบ้านมั่นคง 4.2 โครงการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยคนจนชนบท	(1) เกิดความมั่นคงในการอยู่อาศัยของชุมชนผู้มีรายได้น้อยในเมือง 25,000 ครัวเรือน (2) แก้ไขปัญหาที่ดินทำกินในพื้นที่ 190 ตำบล/พื้นที่ (3) เชื่อมโยงกับสถาบันการเงินเพื่อสนับสนุนการให้สินเชื่อที่อยู่อาศัย

แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด
5. การจัดการความรู้ พัฒนาระบบการเรียนรู้ สื่อประชาสัมพันธ์ของชุมชน 5.1 การจัดการความรู้ท้องถิ่น 5.2 การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ 5.3 การพัฒนาสื่อชุมชน	สื่อประชาสัมพันธ์ของชุมชน (1) เกิดชุดความรู้การดำเนินงานของชุมชนในประเด็นต่าง ๆ 100 กรณี และจัดการความรู้ควบคู่การปฏิบัติงาน 3 เรื่อง (2) เกิดศูนย์การเรียนรู้ 300 ตำบล (3) ผลิตสื่อในรูปแบบต่าง ๆ (4) เชื่อมโยงขบวนสื่อเพื่อการพัฒนาทั้งสื่อหลักและสื่อท้องถิ่น
6. การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของ พอช.	
6.1 การพัฒนาระบบสารสนเทศ 6.2 การติดตามประเมินผล 6.3 การพัฒนาบุคลากร 6.4 การบริหารจัดการกองทุน พอช.	(1) พัฒนาระบบงานเพื่อสนับสนุนการทำงานและการจัดการข้อมูล 10 ระบบ (2) พัฒนาการตรวจสอบระบบบริหารจัดการองค์กร/โครงการ (3) พัฒนาบุคลากร โดยผู้ปฏิบัติงานได้รับการพัฒนาศักยภาพที่เหมาะสมและมีความรู้ความสามารถเท่าทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง (4) พัฒนาระบบการติดตามประเมินตามตัวชี้วัดคำรับรองการปฏิบัติงาน

2. แผนงานสำคัญและเป้าหมาย ปี 2552-2554

แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	หน่วย นับ	เป้าหมายเชิงปริมาณ				เป้าหมายเชิงคุณภาพ
			2552	2553	2554	รวม	
ยุทธศาสตร์ที่ 1: การสนับสนุนการพัฒนาของชนบท							
1.1 การจัดทำแผนชุมชนเชิงคุณภาพเพื่อประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> จำนวนตำบลที่มีการจัดทำแผนชุมชนและประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน 	ตำบล	800	900	1,000	2,700	<ul style="list-style-type: none"> ชุมชนมีแผนชุมชนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาและแก้ปัญหาชุมชนโดยสร้างกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาคน พัฒนาองค์กรชุมชนและพัฒนากิจกรรมของชุมชนให้ก้าวหน้าอย่างสมดุลมั่นคง และยั่งยืนร้อยละ 80 ของพื้นที่ทั่วประเทศ แผนชุมชนเชื่อมโยงสู่ทิศทางระดับนโยบายและแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 โดยทุกหน่วยงานใช้แผนชุมชนเป็นหลัก เกิดกลไกการทำงานร่วมระดับจังหวัด โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาของหน่วยงานต่าง ๆ

แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	หน่วย นับ	เป้าหมายเชิงปริมาณ			เป้าหมายเชิงคุณภาพ	
			2552	2553	2554		รวม
1.2 สวัสดิการชุมชนท้องถิ่น	● จำนวนตำบลที่มีการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น	ตำบล	2,000	2,000	4,000	4,000*	<ul style="list-style-type: none"> เกิดระบบการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นโดยชุมชนเป็นหลักในการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ตั้งแต่เกิดจนตายครอบคลุมคนทุกเพศทุกวัยในท้องถิ่น เป็นการให้อย่างมีคุณค่าและรับอย่างมีศักดิ์ศรี ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ และสามารถเชื่อมโยงกับระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
1.3 ทรัพยากรและเกษตรกรรมยั่งยืน	● จำนวนตำบลที่มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ/เกษตรกรรมยั่งยืน	ตำบล	150	200	250	600	<ul style="list-style-type: none"> เกิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและเชื่อมโยงสู่นโยบาย เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีการผลิตภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 60

หมายเหตุ : * เป้าหมายรวมสวัสดิการชุมชนเป็นพื้นที่ตำบลที่มีการดำเนินการในปี 2552 – 2553 โดยจะดำเนินการพัฒนาและยกระดับพื้นที่ในปี 2554

แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	หน่วย นับ	เป้าหมายเชิงปริมาณ				เป้าหมายเชิงคุณภาพ
			2552	2553	2554	รวม	
1.4 โครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนกลุ่มประมงพื้นบ้านจังหวัดชายแดนภาคใต้	● จำนวนชุมชนประมงพื้นบ้านที่ได้รับ การสนับสนุนกิจกรรมแก้ไขปัญห ความเดือดร้อน	หมู่บ้าน	81	81	81	81*	● เกิดการฟื้นฟูทรัพยากรประมงชายฝั่ง และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนแนวชายฝั่ง ทะเลชายแดนภาคใต้ครอบคลุมการ แก้ไขปัญหาร้อยละ 100 ของชุมชนประมง ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
1.5 การฟื้นฟูชุมชนที่ประสบภัย พิบัติ โดยองค์กรชุมชนและ เครือข่ายเป็นแกนหลัก	● จำนวนตำบลที่ประสบภัยพิบัติมี กิจกรรมในการฟื้นฟูชุมชนและ ช่วยเหลือผู้ประสบภัยในชุมชน	ตำบล	500	500	500	1,500	● ชุมชนที่ประสบภัยพิบัติมีแผนงานและ แนวทางการจัดการภัยพิบัติอย่างเป็น ระบบ
1.6 การพัฒนาทุนและการ จัดการแก้ไขปัญหาหนี้สิน และองค์กรการเงินชุมชน	● จำนวนตำบลที่มีการพัฒนาทุน/การ จัดการแก้ไขปัญหาหนี้สิน/องค์กร การเงิน	ตำบล	150	150	150	450	● องค์กรการเงินในชุมชนเกิดการ เชื่อมโยงทุนต่าง ๆ ที่มีในชุมชนมาใช้ ให้เกิดประโยชน์ในการแก้ไขปัญหา หนี้สินและยกระดับสู่การจัดการ สวัสดิการชุมชน

หมายเหตุ : * เป้าหมายรวมชุมชนประมงพื้นบ้านเป็นพื้นที่ประสบภัยที่ 2 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จ.ปัตตานี และ จ.นราธิวาส โดยจะดำเนินการพัฒนาเชิงคุณภาพ และกิจกรรมเพิ่มขึ้นทุกปี

แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	หน่วย นับ	เป้าหมายเชิงปริมาณ				เป้าหมายเชิงคุณภาพ
			2552	2553	2554	รวม	
1.7 โครงการพัฒนาความมั่นคงที่อยู่อาศัยคนจนในชุมชนแออัด "โครงการบ้านมั่นคง"	● จำนวนครัวเรือนชุมชนแออัดในเมืองที่มีความมั่นคงในชีวิตและกา อยู่อาศัย	ครัว เรือน	50,000	50,000	43,000	143,000	● ชุมชนแออัดในเมืองได้รับการพัฒนาความมั่นคงในที่ดินและที่อยู่อาศัยและมีสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ โดยมีการวางผังเมืองอย่างเป็นระบบ
1.8 โครงการสนับสนุนพื้นที่ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาที่ดินแบบบูรณาการ	● จำนวนพื้นที่ต้นแบบการจัดการปัญหาที่ดินแบบครบวงจร	พื้นที่ (อำเภอ)	50	70	90	210	● เกิดการแก้ไขปัญหาที่ดินโดยชุมชนมีส่วนร่วมและใช้ระบบสารสนเทศในการแก้ไขปัญหาและนำไปสู่การพัฒนาที่อยู่อาศัยที่ทำได้เป็นอย่างดี ● เกิดแผนพัฒนาที่ดินของขบวนชุมชนและเชื่อมโยงกับแผนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
1.9 การพัฒนาศูนย์เรียนรู้ชุมชน	● จำนวนศูนย์เรียนรู้ชุมชน	ศูนย์	500	500	500	1,500	● เกิดศูนย์เรียนรู้ชุมชนที่มีการจัดการความรู้และพัฒนาตนเองอย่างเป็นรูปธรรม ● เกิดระบบข้อมูล องค์ความรู้ที่เชื่อมโยงในพื้นที่และหน่วยงานต่าง ๆ

แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	หน่วย นับ	เป้าหมายเชิงปริมาณ				เป้าหมายเชิงคุณภาพ
			2552	2553	2554	รวม	
1.10 การสนับสนุนขบวนการ องค์กรชุมชนเพื่อเป็น องค์กรที่กำกับดูแลและ ตรวจสอบตนเอง	● จำนวนองค์กรชุมชนที่มีระบบการ กำกับ ดูแลและตรวจสอบตนเอง และนำไปใช้ในกลุ่มองค์กร	องค์กร	500	600	700	1,800	● เกิดระบบและกลไกในการกำกับ ดูแล และตรวจสอบตนเองขององค์กรชุมชน โดยได้รับการยอมรับจากหน่วยงาน หรือองค์กรจากภายนอก
1.11 การขับเคลื่อนสภาองค์กร ชุมชนท้องถิ่น	● จำนวนตำบล/เขตที่มีการจัดตั้งและ พัฒนาสภาองค์กรชุมชน	ตำบล	1,200	2,500	2,500	6,200	● เกิดการจัดตั้งและพัฒนากิจการสภา องค์กรชุมชน
1.12 การรับรองสถานภาพ องค์กรชุมชน	● จำนวนองค์กรชุมชนที่ได้รับการ รับรองสถานภาพ	องค์กร	10,000	10,000	10,000	30,000	● เกิดการพัฒนาคุณภาพขององค์กร ชุมชนที่ได้รับการยอมรับและการ รับรองสถานภาพพร้อมกัน

แผนงานโครงการ	ตัวชี้วัด	หน่วย นับ	เป้าหมายเชิงปริมาณ			เป้าหมายเชิงคุณภาพ
			2552	2553	2554	
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสนับสนุนการพัฒนากระบวนวิธีบริหารจัดการขององค์กรและชุมชน						
2.1 การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ร้อยละของฐานข้อมูลกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการนำเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลพอช. 	ร้อยละ	75	80	85	<ul style="list-style-type: none"> เกิดระบบฐานข้อมูลกลุ่มเป้าหมายที่ครอบคลุมและสามารถเผยแพร่สู่สาธารณะ
2.2 การพัฒนาบุคลากร	<ul style="list-style-type: none"> สัดส่วนของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาตนเอง 	ร้อยละ	80	90	100	<ul style="list-style-type: none"> บุคลากรมีความรู้ความสามารถและมีความพร้อมในการปฏิบัติงาน
2.3 การพัฒนาระบบควบคุมภายใน (CSA)	<ul style="list-style-type: none"> ร้อยละของส่วนงานที่มีการจัดทำระบบการควบคุมภายใน 	ร้อยละ	80	90	100	<ul style="list-style-type: none"> เกิดระบบและการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานที่ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
2.4 การพัฒนาสินเชื่อ	<ul style="list-style-type: none"> ร้อยละของสินเชื่อที่ได้รับการชำระคืนต่อสินเชื่อที่พึงได้ในปีงบประมาณ 	ร้อยละ	86	88	90	<ul style="list-style-type: none"> องค์กรชุมชนสามารถชำระคืนสินเชื่อได้ตามเป้าหมายและเกิดระบบสินเชื่อหมุนเวียนในการสนับสนุนองค์กรชุมชน

ส่วนที่ 6 : การแปลงแผนยุทธศาสตร์สู่ การปฏิบัติ

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงาน 4 ปี (พ.ศ. 2551 - 2554) ของสถาบันพัฒนา
องค์กรชุมชน โดยเน้นการใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งและใช้สภาองค์กรชุมชนเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน
งานประเด็นต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่น โดยได้มีการแปลงแผนยุทธศาสตร์
4 ปีสู่การปฏิบัติ ดังนี้

1. การพัฒนาระบบข้อมูล พัฒนาการเชื่อมโยงระบบข้อมูลพื้นที่และข้อมูลส่วนกลางที่
เชื่อมโยงการทำงานกับหน่วยงานอื่น ๆ โดยการจัดทำข้อมูลสำคัญในพื้นที่ ได้แก่

- ข้อมูลการพัฒนาระดับตำบล ระดับจังหวัด
- ข้อมูลเครือข่ายแกนนำระดับจังหวัด
- ข้อมูลภาคีที่เกี่ยวข้อง
- ทิศทางการพัฒนาของจังหวัดและท้องถิ่น
- ผลงานวิจัยต่าง ๆ
- ข้อมูลการจัดสรรงบประมาณ
- การจัดระบบความสัมพันธ์ของข้อมูลระหว่างพื้นที่ ส่วนกลางและส่วนงานภายใน
พอช.
- การพัฒนาระบบการตรวจสอบตนเองขององค์กรชุมชน การรายงานผลการ
ดำเนินงาน การพัฒนาตัวชี้วัดและระบบที่ชัดเจน

2. การสนับสนุนแผนงานและขบวนการประชาชนระดับตำบลและระดับจังหวัด โดย
การสนับสนุนสภาองค์กรชุมชนระดับตำบลและระดับจังหวัด การจัดการกระบวนการและกลไกในการ
สนับสนุนการพัฒนาแผนและยุทธศาสตร์ภาคประชาชนที่มีองค์ประกอบจากภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่

- การสนับสนุนการเชื่อมโยงและเวทีของสภาองค์กรชุมชนระดับตำบลและระดับ
จังหวัด
- การประชุมเพื่อเชื่อมโยงแผนของขบวนการชุมชนร่วมกับส่วนราชการในจังหวัด
- การสร้างเป้าหมายและตัวชี้วัดร่วมกันของการพัฒนาขบวนการชุมชนเรื่องต่าง ๆ ใน
จังหวัดโดยเชื่อมโยงสัมพันธ์กับแผนชุมชนทุกพื้นที่
- การเชื่อมโยงแผนงานของภาคประชาชนกับระบบสื่อสารและประชาสัมพันธ์
จังหวัด

3. การสนับสนุนการพัฒนาระบบและกลไกการพัฒนาแผนจังหวัด เป็นการสนับสนุนข้อมูลและการเชื่อมโยงแผนและกลไกของภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการแผนของภาคราชการระดับจังหวัด เพื่อให้เกิดแผนร่วมของชุมชนกับท้องถิ่นและแผนจังหวัด การเชื่อมโยงระบบงบประมาณและการกำหนดกลไกบริหารพัฒนาร่วมกันของจังหวัด หน่วยงานภาครัฐและชุมชนให้แผนจังหวัดเป็นพื้นฐานสู่แผนระดับชาติที่สัมพันธ์กัน และสัมพันธ์กับระบบงบประมาณจังหวัด

4. การพัฒนาระบบการบริหารจัดการภายใน พอช. โดยการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของส่วนงานใน พอช. ในการสนับสนุนที่เอื้ออำนวยต่อพื้นที่และมีความถูกต้อง

- ระบบแผนงานและงบประมาณ
- ระบบการติดตามประเมินผล
- ระบบข้อมูล
- ระบบการเงิน
- ระบบการประชุมจากส่วนกลางเป็นการประชุมในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการขยายผล การเชื่อมโยงผู้นำในพื้นที่ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

5. การพัฒนาคน ความรู้ ความสามารถ ทักษะในการประสานเชื่อมโยงการทำงานกับภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การจัดการองค์กรและขบวนการ เพื่อให้เป็นฐานการพัฒนาความรู้และเป็นธรรมาภิบาล มีการจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีกระบวนการวิจัย ติดตามตรวจสอบ ประเมินผลสู่การเรียนรู้ร่วมกันของคนในพื้นที่ ทั้งชุมชน พอช. หน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง